

**Regulacje prawne informatyzacji
obrotu gospodarczego,
administracji publicznej
i sądownictwa
– cele, efektywność i perspektywy**

Łukasz Goździaszek

Problematyka

1. Informatyzacja

- Pojęcie i przesłanki
- Statystyki

2. Cele

- Przegląd regulacji
- Uzasadnienie

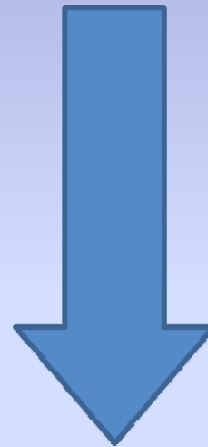
3. Efektywność

- Najważniejsze problemy prawne
- Próba doszukania się przyczyn sukcesów i porażek

4. Perspektywy

- Zapotrzebowanie na informatyzację
- Próba wskazania „zaporowych” regulacji

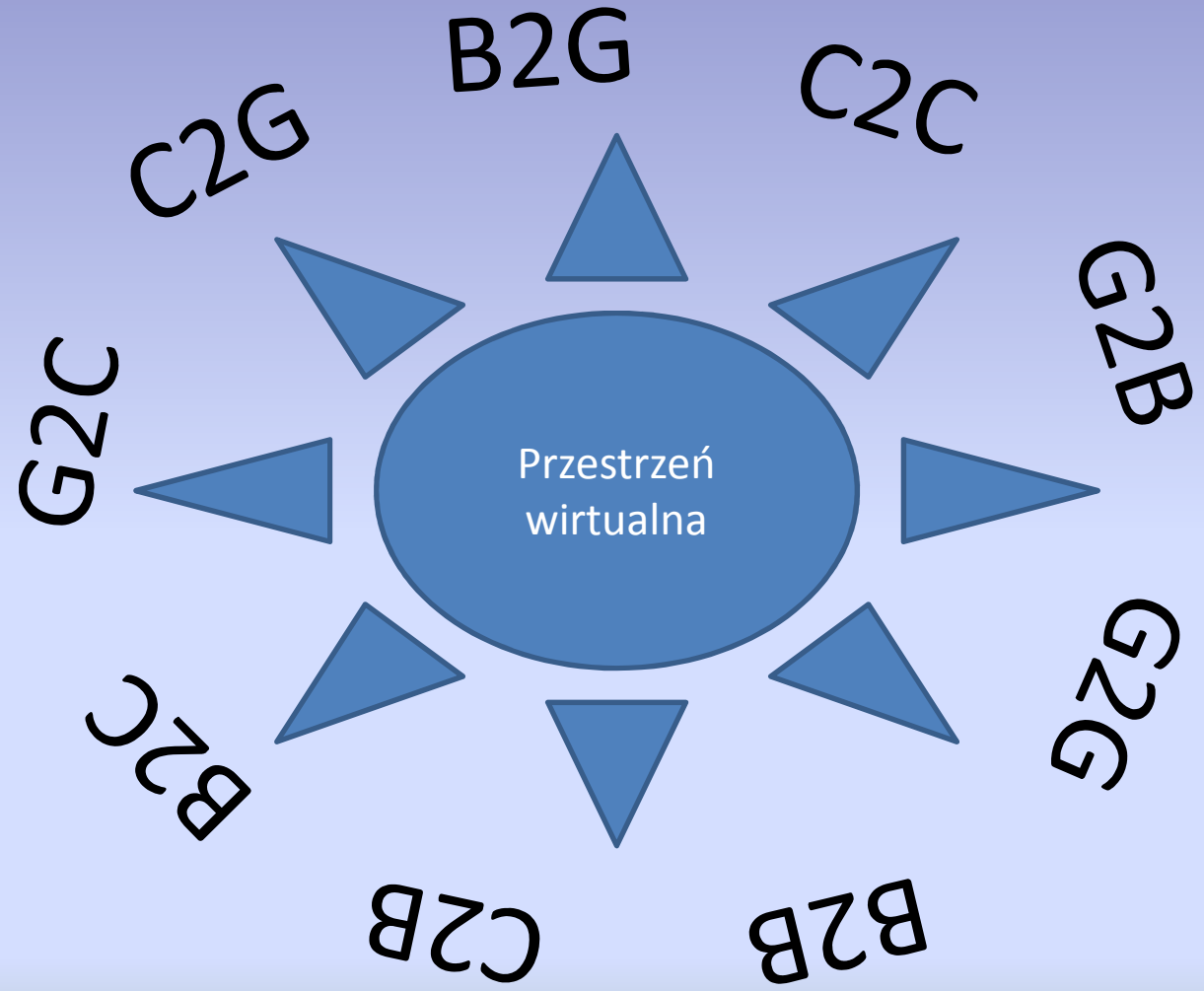
Informatyzacja

Komunikacja elektroniczna

Komunikacja elektroniczna

Statystyki

- Szczegółowe statystyki dostępne są na stronie internetowej Głównego Urzędu Statystycznego, zwłaszcza w opracowaniach:
  - Społeczeństwo informacyjne w Polsce. Wyniki badań z lat 2004-2006, Warszawa 2008 (dalej zwane SI w Polsce)
  - Notatka informacyjna: Wykorzystanie technologii informacyjno-telekomunikacyjnych w przedsiębiorstwach w 2007 r., Warszawa 2007 (dalej zwane WT w przedsiębiorstwach)
  - Notatka informacyjna: Społeczeństwo informacyjne w Unii Europejskiej. Badania gospodarstw i przedsiębiorstw, Warszawa 2008 (dalej zwane SI w UE)

Statystyki

- Prawie wszystkie przedsiębiorstwa mają dostęp do internetu
  - dane z 2007 r., WT w przedsiębiorstwach, s. 2

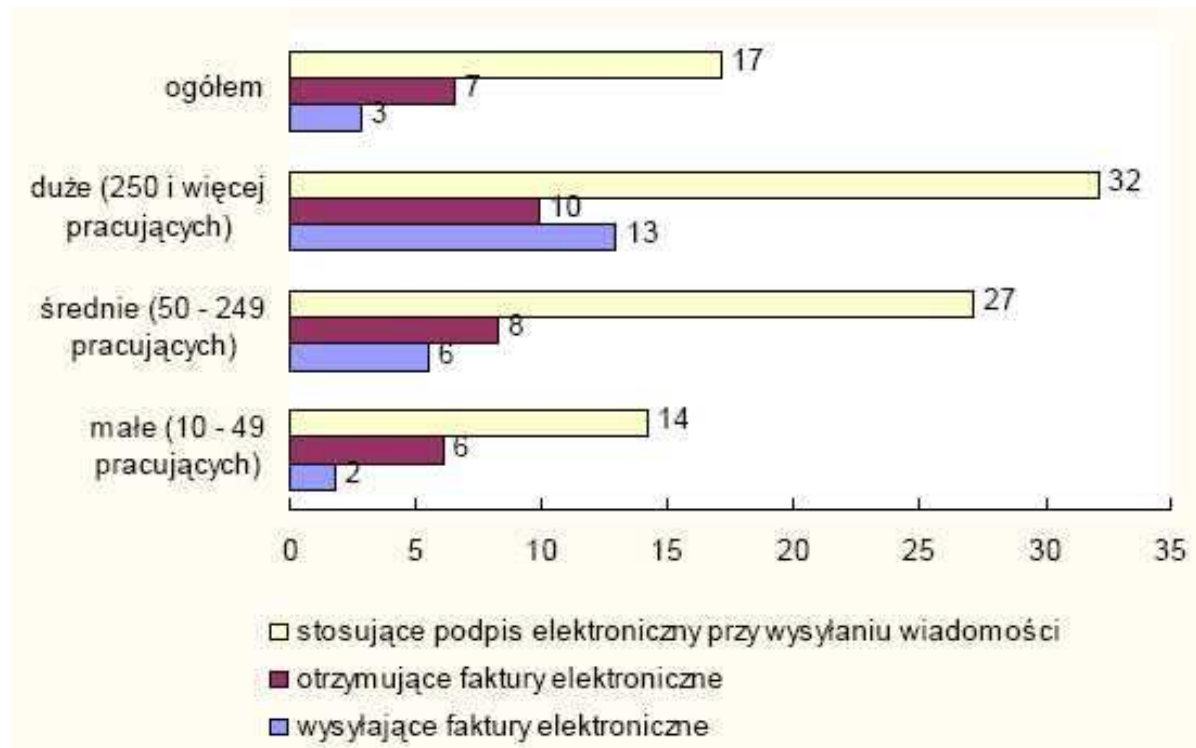
- 22% przedsiębiorstw dokonuje zakupów poprzez sieć (w przypadku dużych przedsiębiorstw 39%), a 9% kanałem tym dokonuje sprzedaży
  - dane z 2006 r., WT w przedsiębiorstwach, s. 5

- W kontekście przychodów generowanych przez e-handel: największe obroty są w e-handlu niezwiązanym z internetem, ale z innymi sieciami, m.in. EDI; przychody ze sprzedaży B2B i B2G są 3-4 razy wyższe od przychodów ze sprzedaży B2C; około 12% przychodów pochodzi z zagranicy
  - dane z 2005 r., SI w Polsce, s. 90-94

Statystyki

- Przedsiębiorstwa stosujące e-faktury i podpis elektroniczny w 2007 r. (w %)

- WT w przedsiębiorstwach, s. 6

OBRÓT GOSPODARCZY

Wybrane polskie akty prawne

- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16, poz. 93 ze zm.)
- Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (tekst jedn. Dz.U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631 ze zm.)
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (tekst jedn. Dz.U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 ze zm.)
- Ustawa z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. Nr 141, poz. 1176 ze zm.)
- Ustawa z dnia 13 lipca 2000 r. o ochronie nabywców prawa korzystania z budynku lub pomieszczenia mieszkalnego w oznaczonym czasie w każdym roku oraz o zmianie ustaw Kodeks cywilny, Kodeks wykroczeń i ustawy o księgach wieczystych i hipotece (Dz.U. Nr 74, poz. 855 ze zm.)
- Ustawa z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (Dz.U. Nr 130, poz. 1450 ze zm.)
- Ustawa z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz.U. Nr 144, poz. 1204 ze zm.)
- Ustawa z dnia 12 września 2002 r. o elektronicznych instrumentach płatniczych (Dz.U. Nr 169, poz. 1385 ze zm.)

- Dostosowanie instytucji prawnych związanych z obrotem cywilnoprawnym do przestrzeni wirtualnej:
  - Czas i miejsce złożenia oświadczenia woli w przypadku korzystania z komunikacji elektronicznej
  - Identyfikacja – podpis elektroniczny
  - Forma czynność prawnych
  - Ochrona „słabszych” stron stosunków prawnych (konsumentów), zwłaszcza przed pochopnym decyzjami

ADMINISTRACJA PUBLICZNA

Wybrane polskie akty prawne

- Ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz.U. Nr 64, poz. 565 ze zm.)
- Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz.U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.)

- Ułatwienie dostępu do administracji publicznej (możliwość załatwienia sprawy administracyjnej)
- Transparentność funkcjonowania administracji publicznej
- Redukcja kosztów funkcjonowania administracji publicznej

SĄDOWNICTWO

Wybrane polskie akty prawne

- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296 ze zm.)
- Ustawa z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (tekst jedn. Dz.U. z 2001 Nr 124, poz. 1361 ze zm.)
- Ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (tekst jedn. Dz.U. z 2001 Nr 17, poz. 209 ze zm.)
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o wykonywaniu kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego (Dz.U. Nr 191, poz. 1366)

- Ułatwienie dostęp do sądu
- Redukcja kosztów dla sądu i stron
- Przyspieszenie toku postępowania sądowego
- Dostępność przez internet jawnych rejestrów publicznych
- Dozór elektroniczny

Weryfikacja dotychczasowej wykładni przepisów

- Informatyzacja wiąże się nie tylko z koniecznością zmian w prawie, ale również ze zweryfikowaniem dotychczasowych poglądów doktryny i orzecznictwa w zakresie wykładni przepisów
- Np. dawniej przyjmowano, że „w razie uiszczenia opłaty sądowej przelewem, datą jej uiszczenia jest data przyjęcia polecenia przelewu przez bank”. W erze bankowości elektronicznej pojęcie: „przyjęcia przelewu przez bank” stało się niejasne

Problemy informatyzacji

- Identyfikacja osób
- Sposoby płatności
- Wirtualny towar
- Przestępstwa komputerowe
- Hybrydowość
- Mentalność
- Międzynarodowość internetu

Identyfikacja osób

- Regulacje prawne w zakresie identyfikacji zasadniczo posługują się bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym kwalifikowanym certyfikatem

- Podpis ten nie jest jednak rozpowszechniony
- Propozycje „zmiękczenia” regulacji

Identyfikacja osób

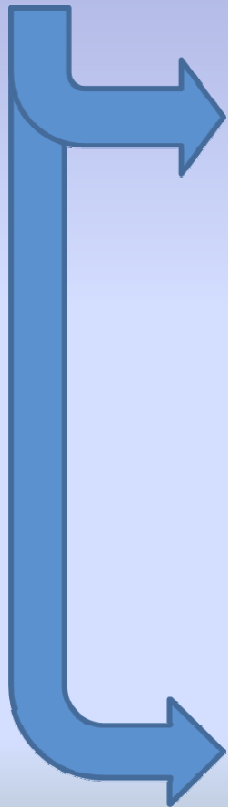
- Swoiste mechanizmy identyfikacji wykształciły się w handlu elektronicznym i bankowości elektronicznej

- Są to mechanizmy efektywne, ale czy są bezpieczne?
- Czy można uczynić z nich standard dla całej przestrzeni wirtualnej?

Sposoby płatności

- Jak dokonywać płatności w internecie?

- Wykorzystywane są sposoby opierające się na tradycyjnych instytucjach, jak przelew bankowy (polecenie przelewu), karty płatnicze, płatność poprzez telefon (sms)
- Powstały też swoiste instytucje

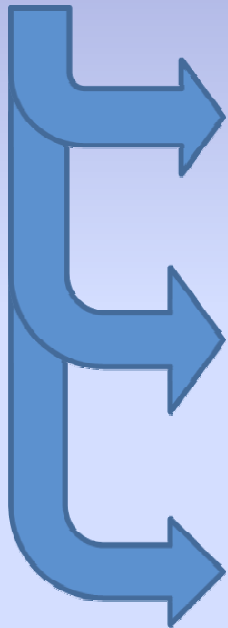
- Dlaczego można dokonywać przez internet operacji bankowych na dowolną kwotę, a nie można wnieść pisma do sądu?
- Dlaczego można dokonać przez internet operacji bankowych na dowolną kwotę bez korzystania z bezpiecznego podpisu elektronicznego weryfikowanego kwalifikowanym certyfikatem, a trzeba go mieć aby wnieść pismo do organu administracji publicznej?

Wirtualny towar

- W handlu elektronicznym handluje się tradycyjnymi towarami
- Coraz częściej przedmiotem „handlu” są usługi

Przestępczość komputerowa

- Różne postacie przestępczości komputerowej

- Obrót nielegalnymi towarami lub usługami
- Kwestie bezpieczeństwa danych i poufności
- Przestępstwa i wykroczenia skarbowe (podatki i inne daniny publiczne)

Hybrydowość

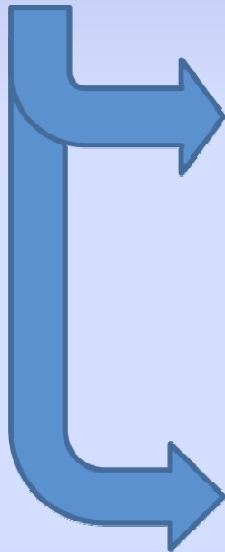
- Niepewność czy druga strona jest elektroniczna lub posiadanie wiedzy, że nie jest wymusza stosowanie rozwiązań hybrydowych: papierowo-elektronicznych.

- Hybrydowość często przesadza o nieopłacalności posługiwania się instytucjami elektronicznymi

Mentalność

- Co wybieramy mając do wyboru zrobienie czegoś „elektronicznie” i zrobienie tego samego „papierowo”?

- Czy elektroniczne instytucje prawne są na tyle „korzystne” dla wszystkich stron, że „wyprą” instytucje tradycyjne (papierowe)?
- Czy też może niezbędne jest nałożenie obowiązku korzystania z instytucji elektronicznych?

Międzynarodowość internetu

- Wirtualna przestrzeń nie respektuje granic państwowych

- W zakresie prawa prywatnego rodzi to problem prawa właściwego i problem jurysdykcji krajowej, a na gruncie karnym utrudnia ściganie

Perspektywy

- Rozwój handlu elektronicznego i bankowości elektronicznej – problemy są natury technicznej w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa

- Trwają prace legislacyjne nad możliwością wnoszenia w postępowaniu cywilnym pism drogą elektroniczną
  - Elektroniczne postępowanie upominawcze
  - Dozór elektroniczny

- Od 1 maja 2008 r. organy administracji publicznej mają obowiązek przyjmowania pism drogą elektroniczną
- Od 21 lipca 2008 r. pracodawcy zatrudniający więcej niż pięć osób będą musieli rozliczać się z ZUS drogą elektroniczną
- E-voting (głosowanie przez internet)

Wymogi efektywnej regulacji

Bezpieczeństwo

Identyfikacja osób

System rozliczania płatności

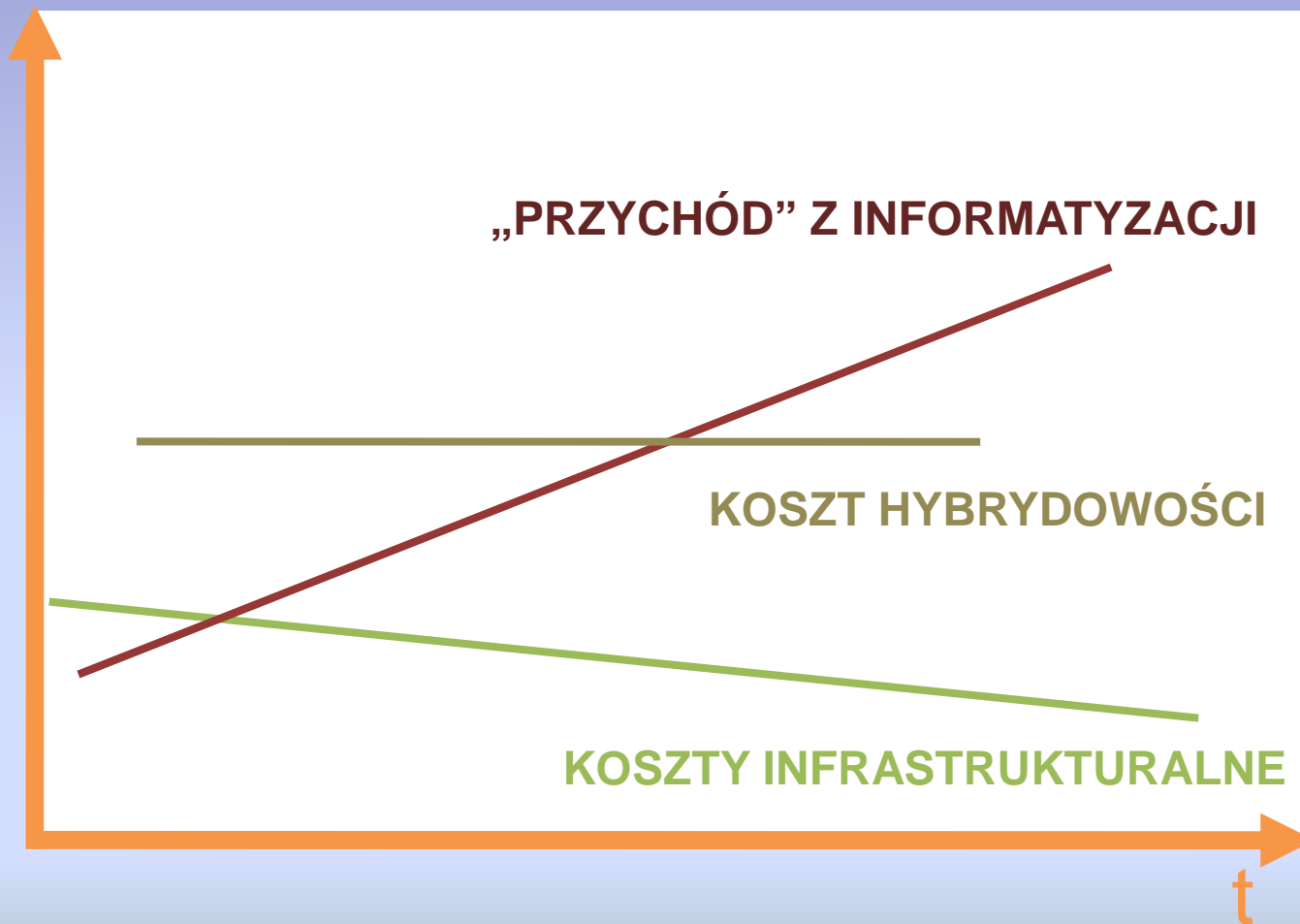
Powyższe elementy nie mogą opierać się na korzystaniu z niedostępnych szerszemu gronu osób software i hardware lub naruszać reguły konkurencji rynkowej (neutralność technologiczna)

Wymogi efektywnej regulacji

**Elementy
te nie muszą być
perfekcyjne
– chodzi tylko o
zapewnienie
akceptowanego
stopnia ufności**

Opłacalność

Dziękuję za uwagę.

lukasz.gozdziaszek@prawo.uni.wroc.pl